

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSTĽ STRANÁCH.

Predplatná cena : Na celý rok — — 4 koruny — hal. Na pol roka — — 2 — — Na štvrt roka — 1 — — 20 — <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	Zodpovedný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník, kraj. vyslanec. Majiteľ a vydavateľ : JAN MOLNÁR.	Redakcia a vydavateľstvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám. sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedného 4 stúpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.
--	--	--

Naša zbraň.

Môže mať daktoré vojsko vodcov tých najznamenitejších, môže ono samo byť to najhrdinskejšie a do boja svätým zápalom odhodlané: nedokáže to vojsko predsa ničoho, *jestli chybuje mu potrebná zbraň.*

O tomto snád žiaden nechcete pochybovať.

Kresťanské boje ľudové majú tiež vodcov znamenitých, privržencom-bojovníkov oduševnených, no majú bojovníci títo i zbraň svoju dobrú, len by bolo treba, aby každý bojovník náš zbraň túto si zamiloval, ju zručne obracal a aby nechytal sa zbrane nenašskej, našim bojom neprajnej a cudzej.

Zbraň našich kresťansko-ľudových bojovníkov je: ľudový týždenník «Kresťan». Pravý ľudák bez «Kresťana» je, ako dobrý vojak, keď odpásal si šablu a zavesil kver kdesi do magazína. Kde neobracajú pilno naši kresťanskí bojovníci ľudoví «Kresťana», tam v čas bojov našich postretáme sa vždy s nepripravenosťou; tam víťazstva naši dobrí bojovníci ľudoví sa dobiť nemôžu. Prezreli knihy našej administrácie, z nich vidíme výsledok takýto: Sú okresy, zvlášť v stolici nitrianskej a prešporskej, do ktorých chodí najväčšia väčšina «Kresťan»-ov. V týchto okresoch ľudová strana všade zvíťazila, a dá Boh že zvíťazí aj napozatým. Sú zas okresy (v tekovskej, v trenčanskej aj v šarišskej) kde chodí nášho «Kresťana» len polovic tolko, ako do tých «silných» okresov našich. V takýchto teda slabších okresoch máme ľudákov práve tak dobrých, ako aj v tých silnejších, ale víťazstva sme sa tam dobiť nemohli, vždy nám liberáli prekabátili na-

ších bojovníkov o dakoľko hlasov. Sú konečne okresy, kde len veľmi málo číta ľud «Kresťana». Ľud aj v týchto okresoch je dobrej vôle ale je slabý, je bez zbrane, natoľko, že v okresoch tých na zdarný boj a na víťazstvo žiaden rátať nemôžeme.

Ajhľa, makavý dôkaz tej pevnej pravdy, že ani to najlepšie vojsko nemôže podstúpiť úspešných bojov bez potrebnej a dobrej zbrane. Na túto okolnosť upozorňujeme každého horlivého ľudáka a zvlášť upozorňujeme na to naše velebné duchovenstvo. Po shromaždení našom oslanskom z prítomných duchovných viacerí dali výraz tomu svojmu presvedčeniu, že treba ľudu dať do ruky zbraň potrebnú, tojest, že načím znovu horlive odporúčať a rozširovať nášho «Kresťana» a medzi Nemcami zas «Christliches Volksblatt». Títo znamenití páni mali úplnú pravdu! Kde sú časopisy naše dobre zakorenené, tam potom pri voľbách o veľa ľahšia je práca, lebo ľudáci sa tam sami stavajú do radov už dobre pripravení, poučení.

Rozpamätajme sa na časy minulé, keď rozniesla sa prvá zvest o našom kresťansko-ľudovom časopise «Kresťan»-ovi. Každý pravý ľudomil vzdychol si od radostného prekvapenia: no konečne! I obklúčili vtedy ešte nováčka «Kresťana» nášho s toľkou priazňou, nežnosťou a láskou, ako novonarodené dieťa. No a ľudu kresťanskému tiež nebolo treba veľa odporúčať nového vtedy «Kresťana». Ľud s radostou chváľal rozposlané čísla nášho časopisu, veď sa mu v ňom písalo z jeho duše, o veciach takých, ktoré ho najviac zaujímaly a o ktorých mu predtým nik nepísal. Z článku «Kresťana» videli, že sa aj o tých veľkomožných pánoch liberálnych a židoch smie

napísať pravda bez všetkých okolkov; a z mnohých dopisov poučoval sa a povzbudzoval ľud navzájom, ako kde sa pokračuje v duchu kresťanskej politiky a sebaobrany.

Od tých čias minúlo už vyše 10 rokov. Liberálni ablegáti a židia sprisahali sa proti nášmu časopisu a oproti postavili mu toho «opravdivého Kresťana», ktorý vzal na seba až na vlas zovňajšok nášho «Kresťana». Bolo patrné, že vaší liberálni ablegáti považovali vás za tak nesmierne hlúpych, že vás bude možno s takými falošnými novinami oklamať, že ich vy nebudete vedieť rozoznať od nášho «Kresťana». Po niekoľkoročnom paradirovaní však milý opravdivý uhynul.

Ale sa hovorí, že vraj zlá zelina nevyhynie. Tak ani bláznivé huby, písané proti «Kresťanovi» nevyhynúly. Ba rozmnožily sa. Liberálne «Slov. Noviny» sa na denník rozpelešili a bijú do nás, že sme nie vlastenci. Teraz zas akýsi týždenník kontruje tým novinám, a nadáva nám za všetko. Keď n. pr. Ján Molnár ospravedlňuje národnostnú politiku strany našej a bráni slovenských občanov: on, ten týždenník, ešte aj túto dobre myslenú obranu haní a vykrikuje ako zradu ľudu slovenského. Že ale v ten istý čas národnostný poslanec Veselovský tiež rečnil a o Slovákoch ani len slovička povedať nesmel a sa ani neopovážil, o tom ten kontráš-týždenník zabudnúť sa zmieniť. Nuž taká je politika liberálov: v jedných novinách nadávajú nám do nevlastencov, v druhých ale za maďarských šovinov nás vyhlasujú, a ešte v tretých, v židovsko-socialistických malujú nás ako ozaj tých zlých duchov. Liberáli si myslia, že toľké všestranné hany, hoc sú aj sebe protirečiace, predsa že narobia zmätok a podkopú dôveru k nám medzi našimi prívržencami — a oni, tí liberáli by si len toho žiadali.

Čo my na to?

Chopme sa našej spravodlivej zbrane, nášho «Kresťana» všetci, a chopme sa ho oboma ramenami. Vodcovia ľudu nech sú na strážii a dobre nech dajú pozor, aby na miesto pravej zbrany nevpašoval do rúk našich ľudí nepriateľ zbraň falošnú. Nepotrebuje inej «ľudovej strany» ani zbrane inej ľudovej, len tú pravú. Nie každý, kto vydáva sa za ľudáka, je aj pravým ľudákom. Lebo kto neshromažďuje s nami, ten rozhadzuje. A kto namieri zbraň svoju proti osobám čestným, spravdivým na skrz a skrz, ako je n. pr. Ján Molnár,

nuž taký potom darmo vykladá nám svoje krámy o ľudovosti akejsi a o kresťanstve.

My nenapadáme nikoho, zakiaľ sme sami nie napádaní; brániť sa ale proti komukoľvek, je našou povinnosťou. — Aj ten «opravdivý» Kresťan príliš opovážlivo zabíeral sa do vodcov a prívržencov strany ľudovej. Ale mu jeho dobrá vôľa dlho netrvala. Pracoval za nepravdu proti pravde našej a tá nepravda ho pochovala, naša pravda ale žije a žiť bude na veky. — Toto nech je odstrašujúca upomienka tým, ktorí by sa chceli nazdávať, že pod heslom «slovensko-ľudovo-kresťanskom» odtrhnú od nás ľudí, bez toho, že by im vedeli akúkoľvek najmenšiu výhradu dať, iba že ich prevedú zase do toho strašného jarma liberálneho. No vyslobod' nás Pane!

«Kresťan», táto pravá, jediná zbraň naša ešte má svoje ostrie nenaštrbené; a bude-li treba, zaženie sa tak po ľudácky v pravo i v ľavo a pretne tie slovensko-kresťansko-ľudové náličnice (larvy) falošných prorokov.



POLITICKÉ CHÝRY.

Civilná lista odhlasovaná.

Pod slovom «civilná lista» rozumieme ten plat, ktorý krajina svojmu panovníkovi dáva. Ponevác panovník náš, kráľ uhorský je spolu aj panovníkom-cisárom Rakúska, teda polovicu tej civilnej listy platí Uhorsko a polovicu Rakúska. Úradníci dvoru kráľovského sa ale behom času rozmnožili a platy sa všetkým od toľkých rokov povýšili. Výdavky kráľovského dvoru ostaly väčšie a na základe tohoto predostrela vláda nový návrh zákona, aby sa civilná lista o dva milióny povýšila so strany Uhorska. O toľko tiež povýšili plat cisársky aj Rakúšaniam.

Uznať musíme, že s týmto návrhom povýšenia platu kráľovského predstúpila Tiszova vláda v čase veľmi nevhodnom. Veď sa to tej krajine práve teraz nahrnulo toľko nových tiarch strašných pri vojsku, pri platoch úradníkov, učiteľov a železničiarov, že tu potom aj tie dva milióny zväčšeného platu kráľovského padajú veľmi citlivo na vážky.

Oppozícia preto vytýkala celkom správne vláde, že je až do nekonečna márnотratná pri šafarení s kasou krajinskou. Kossuthisti žiadali, aby sa kráľovský dvor

pretvoril na maďarsko-národný, ináč že mu civilnú listu neodhlasujú.

Väčšina ablegátov prijala návrh bez všetkej vážnejšej zmeny.

Rusko-japonská vojna.

O tých bojoch, ktoré sa začaly dňa 18. júla a skončili sa 19. júla so zaujatím Kiaotunga, sdeľujú podrobnejšie zprávy v nasledovných: Kuroki vytisol Rusov zo silnej pozície zaujatej pri rieke Či, a v tejto bitke ntrpeli Rusi väčšiu ztratu než Japončania. Kuroki začal napredovať 18. júla ráno a sledoval Rusov popri rieke Či, ktorí šli v smere na sever. Razom sa dva ruské battaliony s ôsmimi kanónmi vrátili a silne napadly predvoje Japoncov. Japončania utrpeli tuto veľkú porážku: v jednej stotine zahynuli všetci dôstojníci, Rusi obsadili jeden vršok, ku ktorému viedla jedna úzka cesta. Tu pokračovali v bitke až do noci. Rusi napadli potom ešte dvakrát Japončanov, ale týmto podarilo sa útok v obidvoch pádoch odraziť. Asi o polnoci napadli zas Japončania Rusov a na druhý deň ráno začala sa všeobecná bitka na novo. Rusi mali 32 kanónov a strieľali ustavične na Japoncov. Títo strieľali tiež a tak nastala z obidvoch strán tuhá paľba. Bitka trvala štyri hodiny. Niekoľko battaliónov vyškriabalo sa popoludni na vršok a v tom istom čase poslal aj Kuroki hlavné voje, aby dobývali vršok. Japonskí kanonieri veľmi šikovno pomáhali dobyť Rusmi obsadený vršok, no pechota utrpela veľké ztraty, kým sa jej podarilo dostať na vršok. Posledný krát napadli Rusov odpoludnia o 6. hodine a tento útok skončil sa tým, že Japončanom podarilo sa zamedziť, aby Rusi nemohli späť cúvnuť. Následkom toho Rusi dali sa na útok a bežali eľalom v smere na juh a na sever. Rusi nechali na bojisku 131 mŕtvych a 300 pušiek. Ruskí zajatci hovoria, že Rusi utratili najmenej tisíc ľudí. Dľa najnovšej zprávy utratili Rusi v boji pri Kiaotungu 420 vojakov.

Port-Artur.

Od istého času neminie dňa, žeby nevznikly poplašné chýry, že Port-Artur padnul, alebo že by si Japonci nepustili do sveta také zprávy, že pád Port-Arturu je už len otázkou niekoľkých dní a že «klúč pevnosti» je už v ich rukách. Na každý pád musí byť Port-Artur mimo-riadne pevne zamknutý, keďže Japonci ani toľkými kľúčami nemôžu ho otvoriť.

Na každý pád je Port-Artur v nebezpečenstve. Jestli budú mať Japonci času zmrviť pevnosti fažkými delami, môže sa stať, že dobyjú na Port-Arturu niektoré pevnosti a že sa im podarí vniknúť do vnútornej ohrady, kde by potom došlo ku krvavým srážkam.

V čom však záleží to obliehanie a jako vyzerajú tie pevnosti?

Prvá práca pri obliehaní pevnosti je takzvané obkolesenie. Záleží ono v tom, že nepriateľ obkľúči pevnosť zôkol-vôkol, a síce tak, aby pevnosť bola odrezaná od spojenia s ostatným svetom.

Obkolesenie Port-Arturu previedli Japonci na pev-

nine a na mori. Na pevnine asi na 45 kilometrov na polostrove, a síce tam, kde tento len na úzkom, asi 7 kilometrov širokom kuse súvisí s ostatnou pevninou; to je okolie Nankuanu. Ostatné obkolesenie stalo sa na mori, a síce tak, že japonské loďstvo rozplávalo sa zôkol-vôkol pozdĺž celého polostrova. Na mori teda obkolesenie nemohlo a nemôže byť dostatočné, lebo veď vieme, že lode ruské neraz vyplávaly z prístavu a že neraz prerazily japonskú blokádu; ba i námorná bitka bola, v ktorej práve Japonci utrpeli väčšie ztraty.

Po obkolesení nasledovalo by cernovanie. Toto záleží v tom, že sa nepriateľ rozloží okolo pevnosti v takej diaľke, aby ho strelba z pevnosti nedosiahla alebo aspoň aby mu nebola nebezpečná. Túto prípravnú čiaru zaujali Japonci od Port-Arturu severovýchodne asi na 13 kilometrov. Tu si nahromadili potravných článkov, streliva a parky s kanónami. Od tejto prípravnej čiary má sa už potom diať dobíjanie, a síce na taký spôsob, že sa kanóny potisnú ku pevnosti asi na 8 kilometrov.

A čo vykonali Japonci? Oni si tú prípravnú čiaru síce zaujali, ale podržať ju nemohli. Posádka z Port-Arturu preto usporiadala oné výpady, aby sa tam Japonci nemohli pokojne rozložiť a ruské loďstvo preto plávalo ustavične okolo polostrova, aby znemožnilo dopravu kanónov, streliva a potravín na prípravnú čiaru.

Japonci museli nahladnúť, že im prípravy na obliehanie nepôjdu tak ako po šnúrke. Len takto dá sa vysvetliť, že podujali už dosiaľ niekoľko zúfalých pokusov, aby sa aspoň len ku tej-ktorej vonkajšej pevnosti priblížili.

Zprávy o týchto útokoch sú veľmi nespoľahlivé. Mľeia o nich i Rusi i Japonci. Isté je, že takých útokov bolo už viac, my však dozvieme sa len o tých, ktoré sa skončili so značnejšími bitkami a ztratami, ako na pr. o tej, kde padlo 30.000 či 22.000 Japoncov.

Zaujímavé je i to, že sa všeobecná strelba z diel na pevnosť už vraj začala a potom zase že prestala. Pravdepodobné sú zprávy nemeckých novín, ktoré tvrdia, že 12. júla zahnali Rusi Japoncov až za tú čiaru, kde sa oni pripravovali na streľbu. A jestli sa takto veci majú, vtedy sú všetky popluchy o blízkom páde Port-Artura plané. Lebo najprv musí oslabiť pevnosti všobecná strelba a až potom môže nasledovať útok, a síce na každú pevnosť osobite.

A jaké je opevnenie Port-Artura? Určitého o tomto nevedieť, lebo si to Rusi neprezradia a potom počas obliehania nastavali nových pevností, tak, že sú staré mappy nespoľahlivé. V celku ukazujú mappy asi takýto obraz obraz pevnosti:

Mesto Port-Artur leží na zálive; obtočené je s juhu morom, s ostatných strán pevnosťami, a síce vo troch radoch, vzdialených od seba asi na 2—3 kilometre. Okolo samého mesta tvoria pevnosti takrečeno celú obruč. Sú to hradby na kopcoch, opatrené fažkými kanónmi tak proti suchu ako i proti moru. Ďalšia obruč je už redšia. Tu sú v polkruhu od západu na sever šance na Sunšane, na Ic-Šane, na Railung-Šane a takzvaný Drakonový, refaz

asi s 20 pevnosťami. Od tejto obruče asi na 5 kilometrov zôkol-vôkol je ešte 15 pevností. Z týchto zovňajších pevností vrhli sa Japonci na jednu-druhú — a zle pochodili. A kdeže sú teda ešte ostatné?

Posádka v Port-Arture rozdelená je na dve hlavné oddelenia. Jedno pod velením generála Foka, stojí na zovňajších pevnosťach, druhé na vnútorných.

Ako známo, sú Japonci pred Port-Arturom už po druhý raz. Do 1894. bol Port-Artur v rukách čínskych, vtedy vo vojne čínsko-japonskej zvíťazili Japonci nad Čiňanmi hrave a zaujali pevnosť za niekoľko dní. Teraz ich je tam asi 100.000 už asi od mesiaca a nedobyli ešte ani jedného kopca.

17. júla podujali Japonci nový útok na pevnosť, ale boli zase s veľkými ztrátami odrazení.



KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov.

Po odhlasovaní civilnej listy chce sa vláda ponáhlať s pojednávaním o rozpočte jednotlivých ministerstiev.

K rozpočtu ministerstva vnútorných záležitostí hľadali sa s ľudovej strany Buzáth, Kovács a Rakovszky. — Buzáth zaoberal sa so zdravotníckymi pomermi krajiny našej. Poukázal na to, jak strašný je u nás počet detí nezaopatrených, a vláda všetku farchu vála len na obce, sama ale len mizerných 100.000 korún venuje na záchranu takých detí. Vláda chce prirážku pre ošetrovanie chorých (betegápolási) zvýšiť z 3. percentov na 5. Krome toho zamýšľa vláda vyniesť zákon, aby sa lieky napozatým nie z fondu chorých vyplácaly, ale aby si ich platily zase len tie obce. Kolká tu zas strašná farcha pre ľud! Spomenie, aké sú neporiadky pri štátnych nemocniciach. Tisza chce znížiť denný poplatok od chorého v nemocniciach o 8 halierov. To je ako nič. A predseda už vydal správy nemocníc rozkaz, že chorí budú dostávať teraz o pol litra mlieka menej. Nuž také hospodárenie je žiadne hospodárenie.

Konečne spomenul aj to, že veľký je nedostatok v blázincoch. Z toho mnoho nešťastí pochádza, keď nebezpečných bláznov štátne ústavy nechcú alebo nemôžu prijať pod opateru.

Štefan Rakovszky pripomínal vláde, že zabudla dať položku do tohoto rozpočtu na sanatorium (liečivý ústav) pre suchotárov. Preto žiada, aby vláda trebárs aj pomocou náhradnej požitky vzala znovu do rozpočtu túto položku tak, ako to minulého roku bolo.

Pavel Kovács hovorí o neporiadnej administrácii hlavného mesta. Administratívne úrady hlavnomestské nijako nevybavujú záležitosti stránok, tak že je to celé umučenie, keď občan hlavnomestský má dajakú prácu s mestskými úradmi. Tomu na príčine je staroverský zlý zá-

kon o úradovaní v hlavnom meste. Zákon tento 32-ročný treba zmeniť.

Potom je tu takzvaná «rada verejných prác». Tento ústav je hlavne na prekážke, že sa sídelné mesto naše bez všetkého poriadku stavia a to za drahé peniaze. Tento ústav treba zničiť a jeho činnosť nech sa vtriedi do ministerstva vnútra.

Na reči našich ablegátov ohlásil sa aj sám Tisza. Povedal, že sanatorium pre suchotinárov zamýšľa nie v Budapešti, ale dakde inde v teplejšom kraji postaviť. Uznáva, že Buzáth mal v mnohom pravdu. Vláda usilovať sa bude, aby pri nemocniciach a udeľovaní liekov všetky prechmaty sa vykorenily.

Snemovňa odhlasovala rozpočet ministerstva vnútra.

Nasledovalo pretriasanie rozpočtu obchodného ministerstva. Tu ohlásil sa, ako najlepší odborný skúmateľ tejto otázky ľudový ablegát dr. A. Ernszt. V prvej polovici reči zaoberal sa s veľkopriemyslom a čo s tým súvisí s otázkou robotníckou. Vo všeobecnosti musí sa uznať, že naši štátníci len veľmi málo venovali pozornosti záležitostiam priemyslu. Za celých 36 rokov vydaly vlády na podporu priemyslu spolu 13 miliónov. Toto je počet dosť veľký, ale predseda je nedostatočný k tomu, aby sa mohol s ním dostatočne podporovať a utvoriť priemysel. Lebo keď ten počet na 36 rokov podelíme, na jeden rok pripáda toho predseda len málo. A keď zkusíme, že kolko sa vynaložilo z tých peňazí na malý priemysel, vidíme, že to bolo toľko ako nič. Pred pár rokmi dávaly vlády na malý priemysel iba 2—4000 korún. Nuž takto privádzať priemysel do rozkvetu už len nenie možné.

Potom so štatistickými dátami dokazuje, kolko je u nás fabrik, kolko tieto fabriky tovaru dorobia. Tu vysvitá, že na pr. len z Rakúska doviezlo sa k nám r. 1900 tovaru za 484 miliónov a r. 1902 už 494 miliónov, kdežto u nás dorobí sa tovaru len za 200 miliónov. — U nás v Budapešti klesá priemysel. Z pomedzi fabrických závodov našlo sa 53 percentov takých, ktoré neplatily do-cela žiadnej dividendy, ba aj z týchto vyše polovice prevádzalo obchod svoj so ztrátou. My sme krajina chudobná na kapitál, treba by bolo — ako to aj vláda chce — aby sa cudzozemské kapitále pustily u nás do zakladania priemyslových závodov. Ale keď naše priemyslové závody nevynášajú viac osohu, ako jedno s druhým 1.5 percentov, za takýchto okolností nedá sa ani myslieť, že by sa dal k nám kapitál cudzozemský privábiť.

Druhé, čo tiež na krátko spomenúť chce, je to, že v Budapešti je príliš veľký nedostatok práce. Stále nachodí sa 4—6000 robotníkov, ktorí sú bez práce. Prácu sprostredkujúci ústav tunajší vykazuje, že v poslednom roku hlásilo sa tam o prácu vyše 86 tisíc robotníkov, a umiestnených bolo z týchto len 38 tisíc, teda nie viac ako 23 percentov. Vo Viedni v ten istý čas hlásilo sa robotníkov o prácu 62 tisíc, a prácu dostalo 39 tisíc, to jest 63 percentov.

Potom rečnil o malom priemysle a o zákone priemyslovom. Túto časť reči — ponevác je veľmi zaujímavá — prinesieme budúce.

Jeden rozhovor.

Nedávno dohovárať mi jeden liberálny pánik, že prečo som ľudákom? Že čo dobrého čakám od ľudovej strany? Že vraj mne ani nesvedčí byť medzi hlúpou sedlačou a zapísanými remeselníkmi. Že keby som toľko robil za liberálnu stranu, koľko za ľudovú, koľký chosen mohol by som mať z toho! Teraz aj toho sa môžem obávať, že pozbavia ma úradu, kdežto ako liberál slobodne by som mohol vyjaviť zásady svoje. Koľko priateľov by som získal sebe skrze to. Načo je tá ľudová strana? Dnes je, ale už zajtra môže byť po nej, lebo veď vláda má silné ruky, té ďaleko siahajú. Teda načo robiť vláde daromné prekážky? A čo chcete docieľiť s tými shromaždeniami? Treba sedliakovi alebo remeselníkovi politika? Dosť, keď každých päť rokov dostane oldomáš za vótum. Tí nech zaoberajú sa so svojou prácou. Či nebolo lepšie, keď chýru nebolo o ľudovej strane? Kdežto teraz, hoc aké sedliačisko zapre sa do nás, posudzuje vládu a v čas voľby aby sa ani neblížil k nemu liberál, hneď sa dá doňho. To veru nenie dobre. Nechajte vy to tak. Vaše miesto je medzi nami.

— Pane môj, to ja dobre viem, že ľudová strana oči kole vám liberálom. Aj v iných krajinách sú stránky, ale tam nikoho neprenasledujú pre jeho politické presvedčenie, a prestanú s tým prenasledovaním aj u nás. Že mrzia vás shromaždenie naše a to, že aj pospolitý ľud mieša sa do politiky. My ale to za dobré uznávame. Nech nenie ľud otrokom, ale seba povedomým občanom. Nech pozná to panské huncútstvo, nech vie akí ľudia riada krajinu a s akými nástrojmi. Aj liberáli môžu vydržiať shromaždenie; uvidíme, akých budú mať poslucháčov a ako budú oduševnení za to falošné cigánstvo, ktoré vy nazývate liberalizmom. Ako smiete vy byť liberálom, práve tak môžem byť ja ľudákom. Ja som z čistého presvedčenia tým, čo som. Nikdy som nebol liberálom ani nebudem, lebo mne hnusí sa celá politika liberálna; lebo nechcem patriť medzi tých, ktorí zhabali pre seba moc všemohúcu, tak že iného presvedčenia človeku ani len života nedoprajú. Ja poznám liberalizmus až od kosti, a nenachodím v ňom nič dobrého pre národ. Viem, aké škody narobil krajine; aké jarmo zavesil na krky národu: a preto povinnosťou mojou je postaviť sa oproti tejto oblude. Vy ste liberál snáď od narodenia, ale veru nič ste s tým nedocielili. Nie ste ani múdrejší, ani bohatší. Tak iste ani ja by nebol nič docieľil s liberalizmom. Možno, že keby som teraz sklonil hlavu a zapredal presvedčenie moje, dostal by za to akú-takú odmenu, ale povedzte sám, čo je hoden taký človek, ktorý predá statočnosť a presvedčenie svoje? Veď ja sám seba by sa haňbil, a zaslúžil by som aby ma každý človek oplul, že som neverným zostal zástave, pod ktorú som prisahal. Vy len votizujte na liberála, ja tiež pojdem po svojej ceste. Nebojím sa ani vyhrážok, lebo však len nežijeme medzi raubiermi, ktorí pomstia sa nad tým, čo má čistejšie presvedčenie, väčšiu samostatnosť a inú politiku, ako oni. Cesty naše síce dvojja sa, ale za to nemusíme

býť nepriateľmi. — Môj liberál napaprčil sa, zamrmlal volačo a šiel kade ľahšie.

Keby som bol Košúthistom, socialistom alebo Bánffyánom, nerobilo by to nič, lebo aj tí sú liberáli a pomocníci vlády; ale že vyznávam kresťanskú politiku, a že pracujem o víťazstvo ľudovej strany, to liberálny pánik uznáva za vinu, a naznačí meno moje do čiernej knihy medzi odbojníkov. No nebojím sa! Sú aj iní ľudia, ako ja.

Prečo by človek nesmel mať aj iné presvedčenie, aké majú liberáli? Prečo by nesmel patriť ku kresťanskej strane? Je to hriech? Čo všetci máme byť liberálmi? Či nenie dosť židákov a všeliakých pánskych kortešov a slonovinárov, ktorí *musia* byť na tej strane? Samostatný a rozumný občan nemusí, ba nesmie byť takýmto otrokom. Ten nech je mužom! Musí smele vyznávať politické presvedčenie svoje, či slovom či v písme; či medzi svojimi či pred verejnosťou. Nesmie sa dať pomýliť ani od slúžneho, ani od žida, ani od žiadneho liberála. Pred tou modlou, ktorej liberáli sa klaňajú, my nesmieme padnúť na kolená. Tú politiku, ktorá narobila krajine tisíce miliónov dlžoby; pre ktorú zostal národ zobrúkom; ktorá politika ruší priateľský pomer medzi občanmi, a ktorá neráz potupila kresťanstvo: my takú politiku nesmieme napomáhať, ale smele a zmužile musíme sa postaviť oproti nej. Netreba sa báť liberálnych havkáčov! Netreba povšimnúť si pomlúvačstvo a táraniny jejích. Aký človek taká reč! Za to nemusíme byť smrtní nepriateli, ale len političní protivníci. Smele musíme vydržať pri ľudovej strane, hoc len pomaly kráčame napred. Aj to má svoju príčinu! Cesta naša je trnistá. Za každým podkýneme sa do zlomyselných nepriateľov; až týchto prevládžeme, naše je víťazstvo. Ťažká úloha, ale docielime čo chceme, len vydržať statočne a zmužile pri našej zástave. Už je len veľká sláva: bojovať za vývin kresťanstva. Liberalizmus len zníži kresťana. To nenie pre nás! Je pravda, že mnohí naničhodní liberáli použijú oproti nám nehanebné nástroje, nuž ale práve s tým zradia, neuprimnú že vec, ktorú zastávajú nenie čistá.

My ako slobodní občania a dobrí vlastenci smele budeme vyznávať zásady ľudovej strany, aj brániť sa budeme oproti nápadom. Vieme, že zákon aj nás vezme pod ochranu, nielen liberálov. A preto: nedajte sa ľudáci, ale kráčajte smele napred pod našou zástavou. Na zdar vám!

Smelý korteš.

Soznam milodarov na vystaviť sa majúci kostolík Matky Božskej na Bešeňovskej skalke v Liptove.

Z Rusko-Poľskej: Ján Rutkevsky 5 korún, Jozef Čermansky 5 kor., Marian Čatkovsky 2 kor. 50 halierov, Peter Cuper 2 kor. 50 hal., Stanislav Sovinsky 5 korún, Ludvik Soptak 1 kor. 25 hal., Peter Marlinga 2 koruny 50 hal., Ruman Alichnevič 1 kor. 25 hal., Anton Kšivinsky 2 kor. 50 hal.; Sbíerka Petra Šavrnoch zavedená v Wsont-Milvanke, z Teplej: Peter Šavrnoch 11 korún 25 halierov; z Lúček: Šimon Druska 5 korún, Ján

Druska 5 korún, Ondrej Bado 5 korún; z Kalamenu: Pavel Balko 2 kor. 50 hal.; z Ružomberka: Jozef Hriň 5 kor., Štefan Šubiak 5 kor., Jozef Laček 2 kor. 50 hal., Ján Stano 5 kor.; z Vlkolina: Jozef Kupčo 5 kor., Matúš Kupčo 2 kor. 50 hal.; z Oravy: Jozef Starek s manželkou 5 korún; z Rusko-Poľskej: Vojtech Amišeľsky 2 koruny 50 hal., Teodor Brostek 1 kor. 25 hal.; z Pruska: František Štepka s manželkou 2 koruny 50 halierov. — Celá zbierka učíni 300 korún.

Nech dobrotivý Boh na prímluvu preblahoslavenej Matky Božej všetkým dobrodincom časnú a večnú odplatu udelí! *Ján Vlássák*, farár v Lipt. Teplej.

Slávnosť na Hore levočskej.

Žiaľ a zármutok cíti človek, ktorý Boha miluje, nad tým, čo dnes medzi dobrým ľudom našim rozsiera bezbožný socializmus a iné bandy neverecké. Ale nezúfajme, lebo kto zúfal, ten je už ztratený. Vidíme aj potešiteľný obrat ku lepšiemu; na všetky strany dvíha sa aj nábožnosť. Aj tohoročná slávnosť na Hore Levočskej bola nám potešiteľná a radostná, lebo je ona dôkazom, že ľud náš miluje Mariu, a preto nezahynie, opustený nebude. Kto Mariu miluje, nemôže byť opustený. Vlastnosť lásky je milovať a byť milovaným. Tolko pútnikov pospolu nebolo na Hore Levočskej nikdy, čo my pamätáme. Videli sme tu ľud zo všetkých strán našej vlasti, zvlášť z horného Uhorska, žiadajúcich sebe vidieť spanilú tvár Matky Levočskej, o ktorejžto kráse len ten môže súdiť, kto ju videl.

Okrem pútnikov peších, ktorým je tu zastúpený zo stolíc spišskej a šarišskej možno povedať každý katolícky dom, a veľký počet zo stolice abaujskej a zemplinskej, viezly tu pútnikov celé osobné vlaky za polovičnú cenu cestovného platu. Z Košíc šlo prez dva dni viac osobných vlakov, tiež zo Žiliny. Zo stolíc zatatranských došlo s jedným osobným vlakom pútnikov viac jak tisíc. Prvším to cieľom obľahčenia pútu vyprostredkujú košickí otcovia Dominikáni, toho roku ešte iní dvaja kňazi; druhým ale dp. Ján Hattyár.

Košický prvý osobný vlak prišiel tu dňa 30. júna o 11 hodine predpoludňom, žilinský ale o 3-tej popoludni. Jako každoročne privítal v ten deň pred večerom peších pútnikov okolia košického a prešovského dp. Karol Antal, dekan-farár cahanovský dojímavou rečou o úcte a hodnosti P. Marie, pri kaplici v roku jubilárnom vystavenej. Tu nám prišiel v ústrety veľk. p. opát-farár

levočský v slavnej assistencii. Po danom požení vo farskom chráme bola poučná kázeň o Marii čo «Kráľovnej Patriarchov, Prorokov a Apoštolov», ktorú nám výborne kázal dp. Ján Vojtassak, kaplán z Biacoviec.

Na rano 1. júla o 6 hodine kázal nám dp. Štefan Hattyár o výchove dietok, čo je rodičom vedieť tak veľmi potrebné. O 7-mej a 9-tej bola slávna omša vo farskom chráme, tak tiež boli slúžené sv. omše na Hore. O 10 hodine kázal nám zase dp. Bartolomej Smižar, farár z Malatinej o P. Marii čo «Kráľovnej Mučeníkov». O 3-tej popoludni kázal o Marii «Kráľovnej Pannen» dpán Ondrej Marhevka, farár zo Slavkova. O 6-tej večer zase kázal dp. Štefan Hattyár o zlých niektorých obyčajoch ľudí terajšieho času. Obyčaje, ktoré tento kazateľ tu spomínal, ľudia sebe za nič pokladajú, pozbavujú sa ale nimi mnohých milostí a dobrodení božích.

Na ráno dňa 2. júla o 7 hodine kázal na vrchu Matky Božej dp. Ján Dobránsky o Marii čo «Kráľovnej všetch svätých». O 8 hod. tiahla na Horu Matky Božej slávnostná, len zriedka páru majúca processia, ktorú viedol veľkomožný p. opát-farár levočský, v sprievode vojenskej muziky, ktorá hrála pieseň «O, Maria Panno krásna». Pri tejto processii bolo nepočítateľné množstvo zástav a obrazov P. Marie. Posledniu slávnú kázeň kázal dp. Ján Hattyár o Marii čo «Kráľovnej bez poškvorny dedičného hriechu počatej». Tu nám pripomenul aj radostné vyhlásenie tohoto tajomstva za článok viery, ktorého slávne jubileum práve svätíme. Slávnú sv. omšu slúžil dpán Julo Deutsch, dekan-farár z Lendaku. Po tejto kráčala processia nazpät do farského chrámu.

Ťažko, veľmi ťažko nám padlo lúčiť sa od tej, po ktorej sme tak veľmi túžili, a kto z nás vie, či lúčenie toto nebolo posledné! Ustavične je nám pred očima tvár jej prespanilá, na ktorú patrí len tak krátko bolo nám dovolené. Mnohí vážni pútnici hovoria a celkom za isté to pokladajú, že milostivá tvár Matky tejto predivnej tak krásna, jako toho roku, nikdy predtým nebola. Všetky kázne, ktoré sme tu počuli, byly dojímavé, že na nich nikdy nezabudneme. Keď tedy títo kazatelia tak výborne v kázňach svojich zvelebovali Mariu čo veľikú Kráľovnu všetkých sborov nebeských, my ju zvelebujeme čo «Príčinou našej radosti», lebo čo nám trápny život náš osladzuje

a vieru našu katolícku tak príjemnou činí, je to úcta Panny Marie.

Počas celej tejto slávnosti bol vo farskom chráme vystavený transparent, t. j. osvetlený krásny obraz budúceho chrámu pútnického, na ktorý pútnici z potešením patrili. Je to práca dp. Štefana Hattyára. Chrám tento bude veľmi pekný, jakého je hodná predivná a milostivá Matka naša Levočská.

Zaiste sú ctení čitatelia, zvlášť ale milí levočskí pútnici zvedaví, koľká summa sa sosbierala pri tejto slávnosti na chrám stavať sa majúci. Zaiste budú prekvapení, keď im oznamujeme, že bár tu bolo pútnikov tak mnoho, sosbieralo sa o 27.000 korún *menej* jako pri slávnosti minuloročnej. Pri osvetlenom obraze vo farskom chráme sa sosbieralo 911 korún 92 halierov. Klerici pri odchode ľudu sosbierali 736 korún 46 halierov. Celá ale summa sa išla 7453 korún 17 halierov. Fundáciu od dávnejška má tento kostol 4215 korún. Má tedy všetkých peňazí kostol Panny Marie na Hore Levočskej na teraz 70.960 korún. Od tých peňazí koncom toho roku pribudne interesu asi 3000 korún, aj to, čo do toho času ešte od Pána Boha úfame. Najviac almužny na kostol tento sa sosbieralo v roku minulom.

Pokladali sme to skoro za isté, že sa chrám tento stavať začne už na budúci rok, to ale, keď Otec nebeský sám zvláštnu svoju pomoc nepreukáže, sotva sa stane. Zakiaľ niet v summe do 100tisíc korún, stať sa to nemôže. Tak znamenitú a ťažkú prácu nemožno začať ľahkomyselne. Mnohí ľudia hovoria, že almužnu na tento chrám udelia len vtedy, keď sa chrám začne stavať. Takto hovoriť je nemúdre. Kto chceš almužnu na chrám tento udeliť, učiň to čo skorej, lebo chrám tento na tvoju almužnú čaká. Keď si prajeme aby sa tento kostol začal stavať už na jar, hľadme aby sa vyšmenovaná summa doplnila do jari. Stať sa to môže ľahko, lebo je nás mnoho. Hlavná vec sa tu klade na to, aby tých, ktorí na chrám tento almužnú udelia, bolo mnoho, aby ju udelil z nás každý. Pred pár rokami robotníci jednej fabriky vzali si pred seba, že každý z nich na tento chrám najmenej jeden zlatý bude obetovať, a v krátkom čase složili 300 zlatých. Takto učinili aj obyvatelia nektorých obcí. Robotnícki fošickej

fabriky cigarovej skladajú na chrám tento každú sobotu dva krajciare, tak sa im do roka pekná summa sosbiera. Je to príklad nasledovania hodný. Kto nemôže obetovať väčšiu summu, nech z lásky k prebl. Panny Marie Levočskej učini čo môže, ale nech to učini každý. Keď sebe predivná a milostivá Matka Levočská k vybudovaniu tohoto jej chrámu vyvolila nás ľud chudobný, splňme jej žiadosť, je nám to len ku cti a potešeniu. S.



BESEDNICA.

V deň svätej Anny.

Dvúch dob veľkých na rozhraní
Ako žiarny meteor
— Ač si žila na ústraní —
Cnosť Tvých sa zaskvel vzor.
S Tebou zákon starý hynul,
S Tebou tiež deň nový kynul —
Ó, jak raduje sa tvor...
Slnce vstúpa nad obzor!

Zákon starý — doba noci —
Nebol bez svých vodčích hviezd,
V ňom sudeovia a proroci
Sviedli národ s bludných ciest;
Jemu mnohá žena daná:
Judith, Ruth i Esther, Anna —
A tak celý Izrael
Vzormi spásy sa vždy skvel.

Svätá Anno — kvetoslávou
Tak sa v pravde máš zovieť —
Pod Tvou rukou obetavou
Zrem kvet lásky v plod dozrieť!
Ty si ružu vychovala,
Čo nám púpä spásy dala!
Z Teba vyšla dennica,
Anno, veľká svätica!

Tento vienok veršov slabých
Tebe vijem na počesť,
Podľa kvetov bielych bledých
Tiež tam nezábudka jest.
Chráň nás všetkých od nevery,
Chráň svoje slovenské dcéry,
Voď ich jak svú Mariu,
Tú preneznú ľaliju!...

J. K.

Čo je hlavná príčina, že náš ľud na vnivoč vychádza?

— Od *Zaoska*. —

Náš ľud ponosuje sa na panákov a na židákov, akoby oni jedinou príčinou boli jeho biedy, chudoby, zaostalosti, ba aj jeho sprostosti. Mnohí sú aj tej mienky, akoby náš ľud samú horúcu krivdu výlučne mal len od pánov a od židákov. Buďme ale my sedliaci spravodliví a zametajme si najprv pred svojimi dvermi a najdeme si dost veľké smetisko, ktoré sme si sami nakopili.

Je síce pravda, že mnoho sa proti nám prehešilo, mnoho zanedbalo, to už aj páni liberáli vedia, bo bedákajú a lamentujú, že veru opustený ľud inde si hľadá, čo mu je treba. Aj počínajú už o ľud starať sa ako macocha o pastorkov. Požiadali už aj cirkev, by to ona napravovala, čo oni pokazili. Nuž ale, keď ľud sám sebe nebude pomáhať, macochyná pomoc mu mnoho nepomôže, bo prvá a hlavná príčina našej biedy je len tá *korhelica častá a večitá*. Je to familiárna slovenská naša nemoc. My sami musíme svoju ruku položiť a prameň zapchať tejto našej korhelice; ináč ani najlepšie zákony nám nepomôžu, ony sa dajú prekrúcať a vyfiglovať.

Pes priviazaný šteká áno, ale pohryznúť nemôže len toho, kto ku nemu približuje sa. Nemúdrost a detinstvo je to krémárom nadávať, keď ho ktorý na jeho gazdašágu pohryzol, a z vrecku mu aj pudilár odhryzol. Krémár je zákonami priviazaný; k. p. nesmieš sa u neho opiť, ináč nie len ty, ale aj on bude trestaný, a môže aj licenciu ztratíť. Vyše dvoch zlatiek nesmie chudobnému gavalierovi dať piť; keď ale dá, nesmie za to pýtať, potrescú ho. Nesmie služby božské s korhelmi turbovať, bitky trpeť, dlho otvorenú putiku mať, pod službami Božími kriky stvárať. Bohorúhanie a školské deti nesmie v kréme trpeť.

Keď my sedliaci tak veľmi ponosujeme sa na krémárov, prečo-že približujeme sa ku nim? Veď oni sú retiazkami priviazaní, oni nás pohryznúť nemôžu na našom gazdašágu. Ani nás za vlasy nemôžu fahať ku sebe, ako aj Pán Boh nás na silu za vlasy nefahá do neba, ani diabol nás nemôže za vlasy fahať do pekla, ani farár do kostola. To závisí jedine od našej slobodnej vôle.

Krémár ti môže nadávať — ale len pod spôsobom — keď ku nemu nejdeš, aj ňa môže nahovárať, abys' ho navštívil, ale násilenstvo ti robiť nemôže, teda drž papuľu a nehovárať ho, len sám seba obviňuj, ak ti do pudilára hlboko zahryzol a spravil na ňom ranu bolestnú a snáď nevyhojiteľnú. Načo sa približuješ ku jeho pálenke?

— Toto je celkom pravda — odpovedá Jano Gombalia — ale ja bych len ľúbil sa dozvedieť, ako je to, keď ten náš Jukef nič nemal, v Poľskej na hradskej ceste kamene tíkol, ani odtiaľ — krome dvoch na hlave nebožičekov — ničoho nedoniesol, a predsa u nás v malej chudobnej dedinke zbohatol. Je v stolici «virilista» má tam aj veľké slovo, aké veru mnohí učené páni a kňazi nemajú, o nás sedliakoch ani nehovorím.

— Láhká vec sa to dozvedieť, ako zbohatol náš Jukef — odpovedal Jano Kyjanica. Opýtajte sa samého Jukefa on vám to najlepšie vyjadrí.

— Máte pravdu Janko.

— Jukefko, susedko náš, ale ako to možné, že ku vám nechodia bohatí páni, ktorí veru majú peniaze na prepitie, a vy pritom všetkom medzi samou chudobou ste zbohatli u nás? Váš Pán Boh tak požehnal u nás, ako vašich otcov požehnal v zemi Chananejskej, kde im tiekol mäd a mlieko. U nás len voda a pálené pre chudobu tečie, a vy ste pritom všetkom bohatý.

— Jurko Gombalia — odpovedal Jukef — v zemi Chananejskej je už pusto, tam býva Turek. Pre mňa zem Chananejská je naša dedinka, v ktorej — ako hovoríte — len voda a pálené tečie a táto voda so špiritusom zabrblaná je pre mňa tu mäd a mlieko a požehnanie.

To vy znáte, že bohatý pán nedá tolko utržiť, ako tá chudoba. Keď príde pán do hostinca, dá si pohárik piva doniesť, alebo «špricer» (víno so sódomou vodou) a pritom aj pol dňa vysedáva. Žiada aj všeliaké noviny čítať, ktoré hostinský musí draho platiť. Potom žiada, by pohárky boly šlajfované, tanierky porcelánové, by drahé svetlo gázove večier horelo a aby všetko bolo elegantné. Kellner musí vyčakávať na pána, kedy sa mu bude ľubiť odísť, aby mu mohol kabát obliecť, paličku a širák podať do ruky. A za všetko to dal utržiť päťdesiat halierov a kellnerovi šesť halierov.

Ja to na dedine ako krémár taký luxus nepotrebujem, ani nemám telegraf, pomocou ktorého páni preháňajú sem a tam kellnerov. U mňa korheli báchajú päťami na stôl, kričia a nadávajú mi alebo žene, čo už nedoneseme piť! Mám oboecný, neohoblovaný stôl, pár lavíc, a je po paráde. — Ja veru pre sedliakov pokrovce na dlážku nemám, bo sedliaci vyspanú močku s popolom rozmažú mi na dlážke na samé kolesá. Načo bych ja novinky držal pre korhelov, však úvodné články oni sami si robia, v ktorých nadávajú svojemu farárovi, rychtárovi, notáriušovi a učiteľovi. Ja tedy také útraty daromné nemám, a preto mi ostane všetko v kapse. Ani je nie treba, aby bola dedina ľudnatá; mnohokrát je dost 40—50 familií chudobných, nech len sa tá pijatika často opakuje. Kupec, ktorý draho a zriedka čo predá, ten málo utrží, ten ale, ktorý lacno dáva a mnoho odpredal, dobrý jarmok mal. Čo má v meste hostinský z toho, keď on do roka dve fľašky drahého šampáneru dvom-trom pánskym švihákom predá? Ja celý rok, každodenne od svítania až do mraku šenkujem lacnú vodu vo spirituse pre 30 chudobných familií a mám žatvu hojnú.

— Nuž a jako že ste v stave z chudoby zbohatnúť?

— Láhká to vec vyrátať. Zlatka pozostáva z mnohých krajciarov. Ten krajciar je nepatrný peniaz, mnohokrát taký obsitník, vandrovník, žobrák, keď mu podáš krajciar ako almužnu, ešte aj škaredo zaškúli na teba a zamrmle, že si mu viac nedal. A predsa sto krajciarov robia jednu zlatku. Chudoby je mnoho a táto chudoba je vstave udržať, vychovať, obohatiť jedného Jukefa. To



V pokojných hodinách.

dokazujú otrhané dedinky malé. Ktorá dedina nevie udržať Jukefa, tá alebo je bohatá, alebo cvičená a múdra a tak nie je utisnutá na Jukefa a na jeho vodu vo špirituse. Len chudoba, ktorá ničím neráta, bo nemá čím rátať, najviac keď povie «však akosi len bude», je vstave udržať Jukefa, Šlojma, Jankesa, Heršla, atď. A to tým viac, jestli je ona — tá chudoba — k tomu aj sprostá, čo obyčajne aj býva, bo taká už potom celkom s ničím neráta.

Ako tá zlatka pozostáva z viac krajciarov, tak aj familia pozostáva z viac údov, ktorí všetci pijú aj viac rázi čez deň. Tu je dedko. On už od dávna je zvyklý aspoň za rána a večier si uchlupeť toho páleného, a to so dňa na deň. Potom babka po kútoch tiež ľubi rozlíšiť sebe zapíť, tu za vajce, tu za konope. Sú synovia; tí tiež čakajú častejšie si zaskočiť k Jukefovi. Tu je zať; ten je každodenný hosť Jukefov, a nie na chvíľu, ale až do hlbkej noci, bo on tiež nenie anjel medzi ostatnými zatmi. Kto-že by potom ženu bil, okná v noci na svojom dome vybíjal? Aj deti musia kedy-vtedy okoštovať pálenku, aby privykali na ten čas, keď už tatko nebude mať toľko znieť, a aby sa vo familie udržala pijatika, keď už starí korheli sa pominúli. A toto je len jedna familia. Včúť keď sa ich u Jukefa viac spojí a spojenými silami pijú so dňa na deň, s roka na rok, tak Jukef je chlap. Toto je len riadna obyčaj a poriadok familiárny. Vo familiách sú všeliaké iné ešte doby, či neboženské, či hospodárske, či obchodné a či socialné, v ktorých sa tiež pije, a dľa okolnosti ešte hojnejšie.

— Jukefko, vy ste múdry človek, keď vy ešte aj tie doby znáte, v ktorých my sedliaci tak držíme poriadok v tej piatike ako v dobách cirkevných držíme pobožnosť.

— Akú-že múdrosť potrebujem ja ku tomu, abych tie doby udal, v ktorých sa pijatiky vašeho stavu sedliackeho sprevádzajú? Však tie si vy sami, ako konservatívny ľud udržujete — odpovedal Jukef.

— Prosím vás, Jukefko, vysvetlite nám tie doby a časy, v ktorých mi tak verne a tradicionálne zachováваме tie naše familiárne obyčaje toho pitia.

— Poviem vám Jurko môj susedko — odpovedal Jukef.

(Dokončenie nasleduje.)

«Lacík» rozprávka. Napísal August Horislav Skultéty. Tlačou a nákladom J. Gašparika, knihkupca a hnihtlačiaru v Turčianskom Sv. Martine, u ktorého sa predáva po 10 halierov. Táto rozprávka je veľmi poučná pre rodičov, aké zlé následky má keď si svoje detky zle vychovávajú. Knižičku túto vrele odporúčame našim čitateľom.

Sv. Izidor čo príklad sedliakov, dľa Jána Petra Toussaint, podáva dr. Jozef N. Janda, farár Černianský a professor. K dostaniu v tlačiarne u Juliusa Zhorella vo Veľkých Topolčanoch.

**Zadovažujte predplatiteľov pre
«Krešťan»-a!**



CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami ako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

Kráľ vyhorelcom. Opec Bodony v hevešskej stolici lahla minulé dni následkom požiaru popolom. Pre vyhorelcov udelil kráľ teraz zo svojej súkromnej pokladnice šesťtisíc korún podpory, ktorú oddajú patričným cestou vrchnosti.

Chorý biskup. Diakovarský biskup dr. Jozef Strossmayer v kúpeli Rohič nebezpečne ochorel. Porazilo ho a teraz leží. Na jeho žiadosť udelili mu už aj sviatosti zomierajúcich.

Diamantová omša biskupa Bubicisa. Košický biskup Žigmund Bubic 22. júla slávil svoju diamantovú omšu. Biskup narodil sa 17. marca 1821. v Ozore (tolnanská stol.) a za kňaza vysvätený bol 22. júla 1844. teda práve pred šesťdesiatimi rokmi. Jubilujúci biskup letuje v Badene a diamantovú omšu svoju slúžiť bude až po svojom návrate do Košíc, 15. augusta, keď i jeho diocesa sláviť bude svoje storočné jubileum.

Poďakovanie. Nový spišský biskup Alexander Párvy na vidom oči ukázal, že s opravdivou otcovskou láskou chce spravovať svoje biskupstvo. Trebárs je ešte ani medzi nami, jaknáhle v novinách čítal o nešťastlivých pohorelecoch starovešských, zaraz poslal tisíc korún na prvú pomoc. Za tú veľkodušnú pomoc mu v mene mojich úbohých vyhorelých farníkov srdečne dakujem. Peknejšie sa nemohol odporúčať do našej detinskej lásky. — Jakub Bohinszky, farár v Spišskej Starej Vsi.

Dedič trónu v Nemecku. Z Viedne oznamujú, že kráľovské knieža Franc Ferdinand odcestuje v jaseň do Nemecka na veľké manévry, kde bude hosťom nemeckého cisára Vilhelma. Ponevác v tom istom čase budú manévry aj v južnom Česku, preto na tieto kráľovské knieža nepride. Nemecký cisár pozval dediča uhorského trónu ešte keď bol posledný krát na návšteve vo Viedni a Franc Ferdinand pozvanie aj prijal.

Vykázali jedného Rusa. Dľa jednej z Berlína došlej zprávy nemecká vláda vykázala z Pozňane jedného ruského poddaného, menom Petra Kutiorovského. Vykázaný Rus je teraz 60-ročný a býva od svojho detinstva v Pozňani.

Chýry zo Spiša. Dňa 11-ho júla vyvolili stoliční výborníci z troch kandidátoch Zoltára Saárossyho za podslúžneho do Novej-Vsi. — V Starej-Lubovni sa stal mešťanostom Július Gresch, advokát. — V Levoči 12. júla veľké nešťastie potkalo jedného chlapca menom Vojtech Kikta. V ten deň sa na jednu vysokú lipu vydriapal, aby lipový kvet sbieral. Ako tak sbieral, naraz sa pod ním jeden konár zlomil a on tak nešťastlivo spadnul zo stroma, že sa mu obidve ruky zlomili. — V Belej dňa 17. júla 11 stodol zhorelo. — V posledný čas aj lesy horeli na viacerých miestach. Vo Spiši neschlýchaná horúčosť a suchota panuje. Najstarší ľudia sa neznajú rozpamätať na taký celkom bezdáždny rok. Potoky a studne už-už že celkom nevyschnú. Úrody a zemiaky sa nič nevyvyňujú, ba vždy viac a viac vyschnú. Prvé konečiny boli slabé, ale druhé už celkom na nič budú, jestli nám Pán Boh nepošle užitočného daždu. Pastviská sú prázdne. Ko tomu dňa 13. júla na viacerých miestach ešte aj tuhý mráz bol, ktorý zemiaky celkom oparil. Cena statku velice, hneď o polovicu padla, len tučný statok má ešte aj teraz dobrú cenu. Najplnším úrodám a veľkej biede pozeráme v ústrety. Všemohúci Bože smiluj sa nad nami biednými!

Ohňe na všetky strany. Na Kiare filialke Veľkých Krškanoch v honfanskej stolici z neznamej do večer príčiny 14. t. m. vypuknul oheň, ktorému v jednej krátkej hodine celá obec padla v obeť. Pre suchotu a vetor ratarovať sa nič nedalo, horúčosť bola tak ohromná, že strnisko sa chytilo a podobalo sa horúcemu moru, ktoré v krížoch stojace obilie pažravo pustošilo. Shorelo 50 rovin obyvateľom, 80 páram žencom oheň všetko zničil, mnohé domy prehoreli, ľudia len pustý život ochránili. Kostol, školu, byť arendára niekoľko bierešní a 6 numer občanských domov len nadľudskou silou sa pošťastilo ochrániť. Bieda je veľká! — 15. júla nad ránom vypukol v osade Hrabovém, prináležajúcej do obce i cirkvi Lubinskej veľký požiar. Zhorelo 12 domov a všetky k nim patriace hospodárske stavby. Niektorým gazdom pohorelo i náradie a šatstvo tak že im cele nič nezostalo. Život ľudský v obeť ničiacemu živlu nepadol, ale v plameni zahynuly štyri kusy dobytky a všetka drôbež. Oheň bol pravdepodobne podložený. — Tiež dozvedeli sme sa, že horelo v Kostolnom a v Bošáci (trenč. st.) ale o týchto požiaroch bližších zprávy nemáme.

Omilostený. Zo Szombathelyu píšu, že nádenníka Jána Kajtára, ktorého boli pre zavraždenie nádenníka Jozefa Dombó a jeho manželky odsúdili na šibenicu, jeho veličenstvo kráľ omilostil, následkom čoho súd zmenil vrahovi trest na doživotný žalár.

Štvrť miliona vajec budú potrebovať budúci rok nemocnice Parížu. Mesto vypísalo totiž súbeh na dovážanie vajec, dľa ktorého potrebná zásoba vajec pre nemocnice má sa dovážať na osem ráz po 31.250 kusov, čo čini práve štvrť miliona. Keď si rozvážime, že behom jedného roku znesie sliepka najviac do 200 vajec, bude treba 17—18.000 sliepok, aby nanesly potrebné vajcia. Každé vajco povedzme váži priemerne 65 grammov,

tedy štvrť miliona vajec váži 16.250 kilogrammov, čo znamená toľko, že túto hodnú zásobu vajec musí doviezť na dopravné miesto 16 železničných nákladných vozňov.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá-liž je spoľahlivý ten alebo onen *ústav sprostredkujúci požičky*? Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý, a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci, alebo *požičky sám prevádzajúci ústav*, tak že trovy prosredníctva môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete» v Budapešti.

Keď je mladoženích dobrej vôle. Murár Jozef Bognár mal po tieto dni sobáš, po ktorom, ako je to už v obyčaji, zabával sa s privolanými hosťami na svojom byte v Telepyho ulici. Keď hostia odišli, mladoženích šiel v veľkom spevom ku svojmu neďaleko bývajúcemu švagrovi, kde zo znamenitej nálady vytlkol všetky okná. No rozrezal si žily na rukách, tak že klesol bez seba na zem. Rýchlo privolaní dobrovoľní ochrancí zaviezli mladoženícha do Rochusovej nemocnici, kde ho opatrujú.

Zemetrasenie. V Kecskeméte bolo, ako ztadiaľ oznamujú, v severnej časti mesta slabé zemetrasenie, ktoré trvalo tri minúty.

Ponižená prosba.

Velice smutný deň mali obyvatelia Starej-Vsi dňa 5. júla. Asi o 12-tej hodine v poludní vybuchol u jedného žida oheň a za krátky čas asi za poldruhej hodiny 49 domov s bočnými budoviskami padlo ohňu v obeť, asice tá čiastka ku Mafašovcam. Oheň sa velice rýchle šírila. Na nešťastie prešiel oheň aj na druhú stranu cesty, následkom čoho nebolo možno k domom dojsť a tak nič nebolo možno ochrániť pred ohňom. Premnohým nič nezostalo, iba tá zem, na ktorej dom stál a to, čo na sebe mali. Veľká bieda panuje teraz tam. Mnohí nemajú čo do úst položiť, nemajú s čím svoje plačúce, chleba pýtajúce deti utíšiť, nemajú sa s čím odievať, nemajú kde svoje utrápené, prestrašené kosti k odpočinku položiť. Mnohí sú celkom na almužnú milosrdných ľudí odkázaní. Kto nemá kamenné srdce, nech sa smiluje nad tými ubohými svojimi spolubratmi a spolusestrami v Kristu. Nech nečaká kým zaklopú uňho, ale nech im prispeje čím skorej k pomoci. Kto má viac nech viac udeľuje, kto menej, menej, ale každý podľa možnosti svojej. Však čo tým ubohým nešťastlivým dáme, to je v očiach božích tak, ako keď by sme to samému Pánu Bohu dali. On aj tohto najostatnejšieho haliera, ktorého s úprimnej kresťanskej lásky k bližnému dáme, nenechá bez hojnej odplaty. Milodary pre tých nešťastlivých sa majú poslať na Katolícky farský úrad v Starej-Vsi (Szepes-Ófalu) Spiš.

Ešte ráz vám všetkým milí bratia a sestry v Kristu privolávam, smilujte sa nad ubohými vyhorelcami staroveškými!

Jeden úprimný priateľ nešťastlivých.

Na káplnku najsv. Trojice Božej na vrchu «Čertovica» postaví sa majúcu, poslali farskému úradu malužinskému (liptovská stolica.)

Vp. Štefan Hattyár, farár z Veľkého Borového 3 K; Sporiteľna ružomerská 6 korún; Alexander Kudlicska, Horná Boca 30 korún; Ján Unger z Ružomberku 2 K; Spolok sv. ruženca z Bacúcha 24 korún; vpán Július Bartalos z Jágru 3 koruny, Ján Králiček, drevo-kupec z Ružomberka 5 korún; Ján Jurčo z Lykávky 1 korunu; Katarina Lebda z Novej-Vsi 4 koruny; Rudolf Spanyol zo Sv. Kríža nad Hronom (tekovská st.) 2 kor.; Anna Zajac z Lubochne 3 koruny; vp. Štefan Zerna, farár sv.-marský (liptovská st.) 4 koruny; Koloman Detrich, rim. kat. učiteľ z Prosieka 4 koruny; Jozef Marienka z Horváh Nádaly, (gömörská st.) 2 koruny; z Ozdu (borsodská st.) Jozef Frangoš 2 koruny, Daniel Helebrat 60 hal., Karol Andraško 20 hal., Michal Floranski 20 hal., Jozef Galbavy z Nového Mesta 2 koruny; Rosina Weuinsky z New-Yorku 2 koruny; Ján Makovický z Liptó-Ujvár 2 koruny; Veriaci z Košíc cestou sbierky skrz Jozefa Janča prevedenej 26 korún 10 halierov, menovite: Jozef Jančo 10 korún, Bartolomej Štefaočík 1 kor., Jozef Dulya 2 kor., Roza Urbanáecz 20 hal., Imrich Kastka 20 hal., Georg Török 20 hal., Ján Bodnár 10 hal., Anna Pseničnyik 20 hal., Franc Jurenka 20 hal., Jozef Varga 40 hal., Ondrej Reichel 20 hal., Štefan Čapló 20 hal., Jozef Prevovsky mladší 20 hal., slečna Maria Novák 1 korunu, Ján Radačovský 20 hal., Jozef Fančali 20 hal., Ondrej Babuščák 2 kor., N. N. 40 hal., Michal Dulya 40 hal., Urban Stehlik 40 hal., Jozef Štefán 40 hal., Ján Tóth 1 kor., Gustáv Paletčko 1 kor., Ludvík Mariščák 1 kor., Ludvík Pačuta 1 kor., Gustáv Derfinyak 1 kor., Jozef Oiemán 40 hal., August Palmá 20 hal., Georg Keller 20 hal., Maria Antonia Čepito 20 hal.

Do teraz tolkoto milodarov je poslaté, začo odplat Bože dobrodincom!

Milodary úctive prosím na volebného pána Štefana Horváth, r. k. farára v Liptó-Malužsina, ráčte dľa možnosti láskave zaslať, že by tak nasbierajúc sa dostatočná summa, káplnka čím skorej stavať sa mohla.

My sme dietky Otca nebeského a Panna Maria je Matka naša. Nasledujme príklad dobrých a vďačných malých dietok a obetujme nášmu milému Otcu nebeskému a Panne Marii to, čo nám je najmilšie: tak stane sa šťastnými.

Alexander Kudlicska.

Krajinský Pút do Lurdu.

Predsedia budínskej Marianskej Congregácie, pod hlavným ochranstvom a arcipastierským požehnaním Jeho Eminencie pána Kardinála-Kniežaprimasa z príležitosti polstoročia od vyhlásenia článku viery o bezpoškvrnom počatí preblahoslavenej Panny, ľudový pút poriadajú do **Lurdu**, v ktorom každý uhorský katolík, mužský ako aj ženská, môže účasť vziať. — Hlásíť sa môžu u vp. duchovného *Adolf Thym*, hlavného sekretára Budínskeho Kat. Kruhu, Budapešť, II., Toldy Ferencz-u. 30., u ktorého aj podrobný plán možno dostať.

V Budapešti r. 1904, v Kvetnú Nedeľu.

Jozef Skarda,
prépošť a hlavný vodca púte.

Heinrich Fieber,
direktor spolku sv. Imricha.

Adolf Thym,
hlavný sekretár budínskeho
k. Kruhu a preds. Congr.

Dr. Imrich Sebök,
katechét, predseda Congre-
gácie.

Na žiadosť riaditeľstva púti vel. p. *Jozef Skarda*, dekan-farár v Šaštine (nitrianska stolica) s vďačnosťou prijme a programy pošle všetkým tým slovenským pútnikom, ktorí na púti účasť vziať chcú.

Predbežná poznámka!

Čas odchodu pútu: 21. augusta 1904. — Ceny sú:

I. trieda s 8 dňovým zaopatrením 480 korún.

II. " " " 370 "

III./a " " " 215 "

III./b " len s bytom 185 "

Smer cesty: Budapešť—Viedeň—Innomosty—Einsiedeln (pútnické miesto) Genf—Paray-le-Monial (pútnické miesto) Lyon—Toulouse—Lurd—Lyon—Genf—Zürich—Innomosty—Viedeň—Budapešť.

Cesta potrvá 14 dní.

Ďalšie úpravy v podrobnom pláne.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny

na pol roka 2 koruny

na štvrt' roka 1 koruna.

«Kreštan» kiadóhivatala

Budapest, IV., Ferencz József-rakpart 27.

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker. Géza-utcza 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomozeno stredno-a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho ťarchách. Predošlých veriteľov tento ústav z touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-ové požičky bez všet- kého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.



DOPISY.

Z Hornej Oravy.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Vel'actený Pán Redaktor!

Ráďte byť tak láskavý týchto pár riadkov v našom oblúbenom «Krestane» uverejniť.

S radosťou čítame v našom oblúbenom «Krestane», jaký podarený priebeh malý ľudové shromaždenia a priali by sme si aj my, keby sa aj u nás na daktorom mieste shromaždenia zadržat mohli. U nás by sa našim vrchnostiam ešte viac toto nepáčilo, jako v Oslanoch slúžnemu, lebo počínanie liberálov je v celej našej vlasti rovnaké bašovanie. A práve táto okolnosť by mala byť pohnútkou, aby naše smerodajné ľudové kruhy nemali ohľad ani na pravo ani na ľavo, ale aby nás ubiedený ľud mužne a smele zastávali. Veru opravdive ubiedený sme my ľud, lebo nám stále suché počasie všetko na našich jalových roličkách vypálilo. Krmu pre statok nebude, živnosti pre nás bude chýbať moc!

Kde-že je pomoc? Či počuť, že naše vrchnosti zakročily oproti biede? Buď Bohu chvála, že následkom «Ľudovej Banky» v Námestove len 6% platíme vo šporokasách; všetci sa ale nemôžeme zadlžiť, musíme sa len jako posiaľ k našej jedinej úteche, k Pánu Bohu utiekať.

A v skutku, jaká nábožná oduševnenosť panuje na našich odpustoch, ktoré sa u nás teraz na rozličných miestach odbývajú! Tak k. pr. na deň Navštívenia Panny Marie bol odpust v Rabči; na sv. Škapulára v Trstenej; alebo ako bol na sv. Jakuba v Bobrove. Všade na týchto miestach stretali sme sa s tisícami pútnikov nábožných a s veľkým počtom duchovenstva, prisluhujúceho božie milosti. My aj pri svojej chudobe spokojne s plnou dôverou v Pánu Bohu dúfame, drziac sa slov: V Pána Boha som dúfal, zahanbený neostanem. *Horliteľ.*

Zo Starej Haliče (Novohradská st.)

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Dôstojný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráďte nasledovné riadky uverejniť v našom oblúbenom «Krestane».

Z našej obci som ešte nikdy nečítal dopisu v tomto milom časopise, nuž napíšem reku ja dačo o našej obci.

Naša obec leží neďaleko Gáču, chýrneho to mesta po jeho dielnach na súkno. Do tohoto mesta chodí náš starohaličský ľud na zárobky. Sotva sa najde dom, z ktorého by i viacerí neišli ta vyhladávať si potrebné groše na udržiavanie svojej domácnosti. Tito ľudia trápia sa za celý týždeň v tej fabrike, v sobotu je potom výplata, ktorá je potrebná na zaobstaranie tej živnosti, šatstva, atď. Všetky tieto potrebné články kde-že ide si

kupovať ľud náš? Nuž alebo do mestečka Gáču, kde sú 4 židovské sklepy, v ktorých ľudobného človeka dobre obriadit' znajú, alebo do Lučenca. Keď ale do toho Lučenca idú, nuž musejú zanedbať služby Božie, lebo je to od nás na 2 hodiny cesty a kým sem a tam zajdeš, je už po službách Božích. Že by sme ale všetkému tomu koniec urobili, založili sme si s veľkým namáhaním nášho statočného a duchaplného pána rychtára, Pavla Huraja *potravný spolok*. 10-ho júla sme vydržovali zariadujúcu schôdzku a tu sa dalo zapísať do spolku 99 občanov, kdežto je nás spolu všetkých tu 130 občanov. Teda 31 občanov sa nedali zapísať. Ako sa to stalo? Čo že snáď týmto ten spolok nebol by tak práve potrebný, ako aj nám? — Ale dobre hovorí staré porekadlo, že kde sám čert dačo vykonať nemôže, tam pošle babu starú. Nuž u nás sa tiež tak stalo. Nie jedna, ale viac takýchto osôb sa našlo, ktoré všemožne usilovali sa svojimi jazykmi všetko prekaziť — pravda, že sa im to nepodarilo; len zčiasťky. Naša obec je podelená totižto na tri ulice, asice jedna ulica je «hlavná», druhá «zelená» a tá tretia zas «poľná». Na tej hlavnej ulici sa vám zjavily dva proti našim ťažko pracujúcim veľičkám jedovaté sršne. Tieto strašne zúrili a hučali proti nám, ale márne; až konečne podarilo sa im celú zelenú ulicu svojimi jedovatými žihadlami podmaniť, a teraz tí 31 sú všetci tam spolu proti spolku nášmu.

Boh nám však pomôže. My zostaneme len vernými ľudákmi, my chceme sa vzdelávať, poučovať z nášho «Krestana» a postavíme sa na vlastné nohy a budeme si so svojimi grošmi kšeftovať sami. Keď z našich peňazí tolki cudzí sklepari volne vyžiť vedeli, či by nebolo dobre, keď by ošoh z toho kšeftu ostal pekne pre nás? A či je človek kresťanský ozaj na to len na svete, aby bol na veky sprostý, závistlivý a cudzích kšeftárov zo svojich peňazí vyživujúci? To nemôže byť pravda.

Pomáhaj si človeče, aj Pán Boh ti pomôže.

Jeden z občanov.

Púť na «Maria Bešňov». Dňa 14. aug. to jest v nedeľu ráno usporiadajú budapeštianski slovenski veriaci jozefovskej farnosti púť do Maria Bešňov. Púť pohne sa o 7. hod. ráno z jozefovského kostola. Pútnici budú mať na milostnom mieste slovenskú kázeň a svätú omšu so slovenským spevom. Sprievod púti povedie vel. p. Edvard Sándorfí, redaktor. Preto milí veriaci všetci, ktorí ste tu obydlení, no-že nezdráhajte sa, lež komukolvek je možné, nech dostaví sa a súčasní tejto prekrásnej púti. Za riaditeľstvo: *Vincent Janec*, spevár.

Gazdinky pozor! Veľká oblúbenosť Kathreiner Kneipp sladovej kávy, ktorá behom pár rokov dokázala sa čo veľmi výtečná, to pôsobila, že jednostajne nové napodobnenia jej povstávajú. Aby sme sa týchto a spolu škody chrániť mohli, žiadajme vždy len pravú Kathreiner kávu a prezierajme pri kúpe dôkladne každý balík, či je čo ochranným odznakom opatrený obrazom farára Kneipp a menom Kathreiner.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala. Bpest, IV., Ferencz-József-rakpart 27. szám.*

Roľník. My sme už viac ráz povedali, že za žiadne obsahy inserátov nezodpovedá redakcia ani naša administrácia novín.

S. v K. Ten kňaz, na ktorého sa pýtate, je vám neznámy; pred tromi rokmi kázal v Levoči o Matke premilej.

St. Hl. v D. T. O takom predmete písaný dopis my nemôžeme uverejniť. Ale minule sme vám boli odkázali, aby ste nám doplnili svoj prvý dopis. Tam sme vám aj predložili isté otázky, aby ste dľa tých dali nám hodnoverné zprávy. Škoda, že ste to dosiaľ neučinili.

Cp. Chylaný B. Bystrica. Odpíšte nám, čo sa platí vo vašom robotníckom spolku mesačne, kde máte miestnosť, koľko máte členov a či sa aj podporujete v čas choroby alebo nepráve.

Starohaličan. Dopisy uverejníme Vám aj inokedy, len prosíme píšete riadky nie tak husto a na pravej časti strany nechajte asi na dva prsty papier nezapísaný.

Vp. K. Sterbák, Gnázda. Bude li nám možné preložíme vaše riadky a uverejníme budúce.

J. Z. ml. v D. Najlepšia poisťujúca spoločnosť je: «Gazdák Biztosító Szövetkezet» v Budapešti. — Táto adresa vám dostačí.

Ján Str. Či by ste nemali času odpísať nám aspoň na krátko: pôvod «Hory Levočskej», potom zvyčajné slávnosti v júli a povzbudzujúce slová k sbierkam? Snáď by sme to potom dali do kalendára aj s obrazom Panny Marie Levočskej.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť tuto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Kreštana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Knihvedenie pre gazdovsko potravné a úverné spolky. Cena výtisku viazaného, franko 1 kor. 60 halierov. K dostaniu u pôvodcu Štefana Janovčík, farára v Likavke o. p. Rózsahegy. — Táto knižka je praktične zostavená a osožná pre tých, ktorí potravné spolky spravujú. Potravným spolkom ju vrele odporúčame.

Májové kvety, čili nábožné rozjímanie o blahoslavenej Panne Marii. Spracoval Fr. Sasinek. Vydal Fr. Richard Oswald. Cena 80 hal. Dostať: Fr. Richard Oswald, správca fary, Tepla (Lenge) o. p. Bélabánya.

U redakcii: «Posol Svätého Antona», Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28 dostať tieto knižičky:

1. «*K čomu vedie opilstvo?*» Poslovenčil Andrej Hladký. Cena 12 halierov.

2. «*Chlieb Svätého Antona.*» Zfotografoval Zaosek. Cena 12 halierov.

3. «*Trnavský bál*», veselá rozprávka, a «*Dva listy*». Napísal Zaosek. Cena 12 halierov.

4. «*Historia Drotára*». Nakreslil Zaosek. Cena 12 hal.

5. «*Slovo ku kresťanským robotníkom*». Napísal Edvard Sándorfi. Cena 16 halierov.

«**Posol božsk. Srdca Ježišovho**» — časopis obrazmi okrasený k rozmnoženiu úcty božsk. Srdca. Vychádza u pátrov-jezuitov v Trnave, Prešporská stol. mesačne raz. Predplatná cena na celý rok aj s prílohou 1 K. 60 halierov.

Posol Svätého Antona. Mesačný časopis, vychádzajúci na 16 stranách s utešeným obsahom a krásnymi obrazmi. Redigujú: Edvard Sándorfi, katechet a Andrej Červjenka učiteľ. Predplatné na celý rok 2 koruny. Číslo na ukážku dostanete zdarma, keď na karte to žiadate budete. Adressujte takto: «*Posol Svätého Antona*» Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 28.

Dejiny milostného miesta Blahoslavenej Panny Márie veľko-topolčanskej. Spísal Jozef Haverla, obetujúci kňaz. S odobrením ostrihomskej hlavnocirkevnej vrchnosti Z maďarského preložil Jozef Buchta, nitra-bojnanský kaplán. K dostaniu je v knižtlačiarňi Juliusa Zhorellu vo Veľkých Topolčanoch.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XVI. číslo 6. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

Život blah. Krescencie, člena tretieho radu sv. Františka. Velice milý a podivuhodný život na 50 stranách s 10 peknými obrázkami. Vydáva redakcia «Posla b. Srdca J.» v Trnave (Nagyszombat, Pozsonym.) Cena: 12 krajciarov (24 halierov) krem pošty. Odporúčame ju všetkým, menovite údom III. radu sv. Františka.

Veselá knižnica. Vydáva Augustin Paulovič. Humoristické prednášky. Sošit XXIV. v Trnave. Tlačou a nákladom A. Horovitz. 1904.

Život sv. Alfonza Rodrigueza S. J. Vydáva «Posol božského Srdca» v Trnave (Nagyszombat). Cena 30 halierov.

Včelár, nauka o včelárení pre ľud a ľudové hospodárske i opakovacie školy. Sostavil Ernest Lovecký, učiteľ a včelár. Vydal spolok sv. Vojtecha v Trnave (čo podielovú knihu na spolkový rok 1902—3). Cena výt. 60 hal. Knižička formátu malej 8-o na 138 stránkach s obrázkami obsahuje nauku včelárenia, podanú slohom ľudovým, s láskou k veci, priehľadne a praktický. Za touto knižičkou bude nasledovať ešte druhá o včelárení; ačkoľvek i táto sama o sebe už je uzavreným celkom. Druhý sväzok bude obsahovať zovrubnejší výklad o takzvanom moderno-sedliackom včelárení. V našej dobe, kde západné národy všemožné nauky hospodárske veľmi horlive pestujú, my Slováci ale sme v nich hodne zaostali, odporúčame čo najvrelejšie túto dobrú knižičku priateľom ľudu do pozornosti.

Malé Hodinky k úcte najsvätejš. Srdca Ježišovho. Vydáva Redakcia «Posla božsk. Srdca Ježišovho» III-tie vydanie, v Trnave (Nagyszombat), cena 4 haliere.

Pútnické miesto: Višnové. Sostavil J. Buday. Vydal Alexej Frátrik, farár vyšnovský. Cena 10 halierov.

Ceny potravných článkov.

Úradne značené priemerné ceny za 50 kilogramov.
Pšenica: tiská K. 8·90—9·60, peštianska K. 8·80—9·50, belehradská K. 8·80—9·40, banátska (76 kilogramová) K. 8·70—9·15. — *Raž:* K. 6·30—6·40. — *Jačmeň* na krm K. 5·95—6·45. — *Ovos:* prvotriedny 6·10—6·25, druhotriedny 5·90—6·05. — *Kukurica:* K. 5·20—5·30. — *Repica:* K. 10·00—10·30. — *Prosó:* K. 5·30—5·40

Múka.

č.	0	1	2	3	4	5	6
K.	15·00	14·60	14·20	13·80	13·40	13·00	12·40
		č.	7	7½	8		
		K.	11·80	9·40	6·00		

Otruby: K. 4·70, hrubé K. 4·70.

Datelinové semä: lucerna K. 53·00 do 58·00 za 50 kilogr.

Zemiaky: ružové K. 3·00—4·00, žlté K. 4·60—6·00 za 100 kilo.

Strova: Veľký biely *bôb:* K. 7·75—8·00, tmavý K. 6·50—6·80, drobný K. 8·50—9·00, tarkavý K. ——. *Hrach:* K. 19·—13·00. — *Šošovica* veľká čistá K. 14·00—15·00. — *Konopné semä:* K. 9·00—9·25. — *Eanové semä:* prima K. 09·00—09·50. — *Rasca:* K. 29·00—30·00. — *Mak:* sivý K. 24·50—25·00, modrý K. 26·00—27·00. — *Ladník:* K. 7·00 do 7·50. Všetko 50 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* raffinovaný K. 69·00—69·50, kockový K. 71·00—71·50, kandis biely K. 72·00, žltý K. 68·50 za 100 kilogr. s pobravnou daňou.

Petrolej: americký (*) vo veľkom prima K. 44·50 ruský (***) K. 42·00 za 50 klgr.

Lekvár: srbský (1903) K. 10·45—10·50, slavonský (1903) K. 14·25—14·75 za 50 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K. 11·75 do 12·70, srbské (80—85 kus.) K. 11·00—11·50.

Spiritus: Rafinovaný tovar vo veľkom K. 152·00 do 153·00. Denaturalisovaný, k priemyselným účelom jeden barill 43·00—44·00.

Slanina: vidiecka K. ———— mestská 3 kusová K. 53·50—54·00 za 50 klgr.

Sviňská masť: budapeštianska K. 61·00 do 61·50.

Lacné české perie.



5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 hal., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snah mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierkou franco; zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahrádza. **Benedikt Sachsel, Lobes 135** (pošta Pilsen Čechy.)

Treba žiadať

vo vlastnom záujme

Pôvodnú Kathreiner

Kneipp sladovú kávu

len v bálíkoch ochranným znakom farára Kneipp a menom Kathreiner opatrených, chraňme sa nadevšetko jakékoľvek bezcenné napodobnenia odobierať.

14.11/1

Do 500 zl. mesačne

(a to len ako extra zárobok) môže každý ľahko, statočne a bez všetkých útrat zarobiť. Pošlite a to hneď Vašu adresu pod S. K. 163 na

Kanceláriu oznamov Steinhausen

Karlsruhe (Baden) Amalienstrasse.

Na 8 dňovu próbu



na dobierku len 3 zl. pošlem moju opravdivú Solinger mašinu na strihanie vlas, a zaväzujem sa tu istú behom 8 dni späťhy prijaf a tak tiež aj peniaze späťhy poslaf. Mašina je 61 cmr. dlhá, fajno niklirovaná, má 3 hrebene a jednu rezervnú strunu na trojaké strihanie, mašina táto by nsmela ani v jednej domácnosti chýbeť, lebo cenu tejto mašiny pri 2 defoch za štvrt roka zošporujeme.

Nožnice na brađu 2 zl. 75, opravdivá Solinger britva 1 zl. 50, najfajnejšej je mnošti je jazno brusená 2 zl. Kónské nožnice, volačo pre gazdov neocentelného len 4 zl.

Zásielky vy bavujú sa na dobierku skrz sklad dielni.

LEO LATEINER — **WIEDEN,** —
I., Fleischmarkt 17—42.

Peniaze „mnoho“ peňazí!

mesačne môže **1000 K** každý bez zvláštných vedomostí a bez výloh snadno a poctivo zahladať. Jestli zašlete hneď svoju adresu pod zn. «E. 806.» anoncn. oddeleniu

«Merkuru», Mannheim, Merrfeldstrasse (Badensko).

Oznamy prijíma

administrácia

„Krešt'ana“

BUDAPEŠT,

Szentkirályi-ül. 28/a.

Na 30-dňovú príležitosť



zašlem každému nové, Mayer-sústavy Anker-Nickel-Roskopf-Patent-Reмонт-hodinky, s peknon retiazkou a schránkou za **2 zl. 50 kr.** poštovou dobierkou. Tri kusy **6 zl. 75 kr.** šest kusov **12 zl.** — Najpríhodnejšie hodinky do práce pre jedného každého. S ročnou písomnou zárukou. V prípade nezodpovedania, peniaze sa nazpät vráti. Objednať možno len v hlavnom sklade spojenej dielne na hodinky Roskopf

Leopold Mayer,

cis. a kráľ. spoľahlivý a statočný zaopatrovateľ

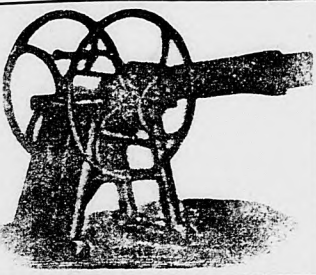
Viedeň, XIV., Mariahilferstrasse 187/P.

Chráňme sa od padelateľov.

Páni hospodári! Netreba vám viacej hospodárske stroje z cudziny alebo od firiem nám nepriateľských drahšie kupovať, lebo moje výrobky dosiahly značnej dokonalosti.

Odporúčam svoje najnovšie: **Mlátačky s oceľovými guľčikovými ložiskami**, ktoré idú o polovicu

ľahšie, než ktorékoľvek iné. **Zentúre** dľa najnovších modellov. **Zlepšené rajtáre**. **Výborné sečkovice** amerického a anglického systému. **Triery**. **Strúhadlá** na burgyňu. **Šrotovníky** na zrno. **Stroje** na siatie. **Pluhy**, brány. **Stroje** na rezanie kapusty. **Mač-**



kadlá na syr, borievky a na hľynu. **Železné mangle** na prádlo, **decimálne váhy** a stroje na lámánie stromovej kôry.

Cenníky zašlem na žiadosť zdarma a franko.

MICHAL TRESKON, fabrikant hospodárskych strojov

v Bytči (Nagy-Bittse).



Ochranná známka.



==== Vážne upovedomenie! ====

Kto chce si poľahčiť unavnú prácu žatvy, nech nezamešká obstaráť si «Delo-ocelovú kosu generála Dewetta». Pán **Pavel Sohr, v Somogy-Szill** je jediný rozposielateľ týchto kôs, vzhľadom na pokročilý už čas, tak sa zariadil, a každá objednávka ešte v deň jej obdržania bude odoslaná, takže aj objednávateľia z najďalších častí krajiny obdržia objednané kôsy behom 3—4 dní. Tým, ktorí telegrafične objednávajú, telegrafičné trovy firma vynachradí. — Presná adresa a byť objednávateľia nech je zreteľne vypísaná.

==== **Telegrafičná adresa: KASZASOHR, SZILL.** ====

Ceny Delo-ocelových kôs generála Dewetta pri zaručení:

65	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.
—,95	1.—	1.05	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30	1.50 zl.

Pri objednaní 5 kusov poštové trovy platí fabrika. Pri objednaní 10 kusov platí poštové trovy tiež a jednu kosu zdarma zašle na radaš. — «Diadal», nákovka a kladivko pár 85 kr. — Opravdivá «Ammergau» ošľčka 20 kr. Pri objednaní 10 kusov bez platenia poštových trov.

==== **Vážna novinka!** Patentovaná veľmi praktická kosu pripevňujúca babka (karika) 20 kr. ====

Diamant-ocelová britva s 5-ročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cennú schránku na britvu zdarma.